

De wonderre wereld van
DE NATUUR

I N H O U D

1. IN DE TUIN

Het leven in de tuin	6-7
De bomen in het park	8-9
De bloemen in de tuin	10-13
De groenten in de moestuin	14-15
Het fruit in de boomgaard	16-17
Kleine beestjes in de tuin	18-19
De vlinder	20-21
De vogels in de tuin	22-23
Een jaar in de tuin	24-25

2. OP HET PLATTELAND

Het leven op het platteland	26-27
In de weide	28-29
De kleine dieren in het veld	30-31
De bloemen in het veld	32-33
De insecten in het veld	34-35
De huisjesslak	36-37
De vogels in het veld	38-39
In het veld	40-41
De dieren op de boerderij	42-43
Een jaar op het platteland	44-45

3. AAN HET WATER

Het leven aan het water	46-47
Bomen en planten	48-49
Insecten in rivieren en vijvers	50-51
De kikker	52-53
Zoetwatervissen	54-57
Vogels rond rivieren en vijvers	58-59
Trekvogels	60-61
Op de oevers van de rivier	62-63
Een jaar aan het water	64-65

4. IN HET BOS

Het leven in het bos	66-67
De bomen van het bos	68-69
Hoge bomen, kreupelhout en open vlaktes	70-71
Bloemen en planten uit de kruidlaag	72-73
Paddenstoelen	74-75
De kleine diertjes in het bos	76-77
De vogels in het bos	78-79
De uil	80-81
De zoogdieren in het bos	82-83
Een jaar in het bos	84-85

5. AAN ZEE

Het leven aan zee	86-87
Op het strand	88-89
Schelpdieren en algen	90-91
Tussen de rotsen	92-93
De krab	94-95
Kreeften en garnalen	96
Octopussen, inktvissen en pijlinktvissen	97
Zeevissen	98-99
Zeevogels	100-101
In de duinen	102-103
Een jaar aan zee	104-105

7. IN HET ZUIDEN

Het leven in het zuiden	126-127
Planten die van de zon houden	128-129
Bomen die van de zon houden	130-131
Bloemen en vruchten	132-133
De wijnstok en de olijfboom	134-135
Huisdieren en wilde dieren	136-137
De kleine dieren van het zuiden	138-139
De hagedis	140-141
Aan de Middellandse Zee	142-143
Een jaar in het zuiden	144-145

6. IN DE BERGEN

Het leven in de bergen	106-107
In de weide	108-109
Bloemen en struiken	110-111
Bergstromen en watervallen	112-113
Bergbomen	114-115
De vogels in de bergen	116-117
Bergdieren	118-119
De marmot	120-121
Berglandschappen	122-123
Een jaar in de bergen	124-125

PLATEN

nr. 1: bloemen	146-147
nr. 2: groenten	148
nr. 3: tuinkruiden	149
nr. 4: klein fruit	149
nr. 5: fruit en fruitbomen	150
nr. 6: bomen	151
nr. 7: dieren op de boerderij	152
nr. 8: wilde zoogdieren	153
nr. 9: vogels	154
nr. 10: insecten	155
nr. 11: reptielen en amfibieën	155
nr. 12: vissen	156
nr. 13: schaaldieren en weekdieren	156
nr. 14: welke vorm?	157

Kleine beestjes in de tuin

Insecten,spinnen en wormen zijn nuttige dieren in een tuin, of je ze nu leuk vindt of niet. Dit zijn de beestjes die je het vaakst tegenkomt.

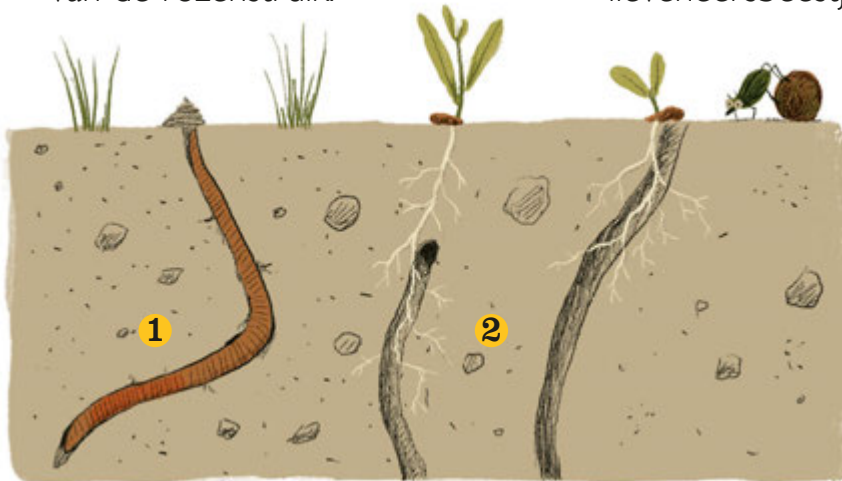

Een tuinier houdt wel van het **lieveheersbeestje**, want het eet de bladluizen van de rozenstruik.

Zo wordt een lieveheersbeestje geboren

1. Het paren.
2. Eitjes leggen.
3. De larfjes komen uit de eitjes.
4. De larven eten bladluizen.
5. De larf wordt een **nimf**.
6. Het toekomstige lieveheersbeestje kruipt uit de **cocon**.

Waarom een regenworm goed is voor de grond

1. De **regenworm** graaft gangen om zich in de vochtige grond te kunnen verplaatsen. Daarvoor eet hij de aarde op.
2. Zo verlucht hij de grond en helpt hij de planten groeien.

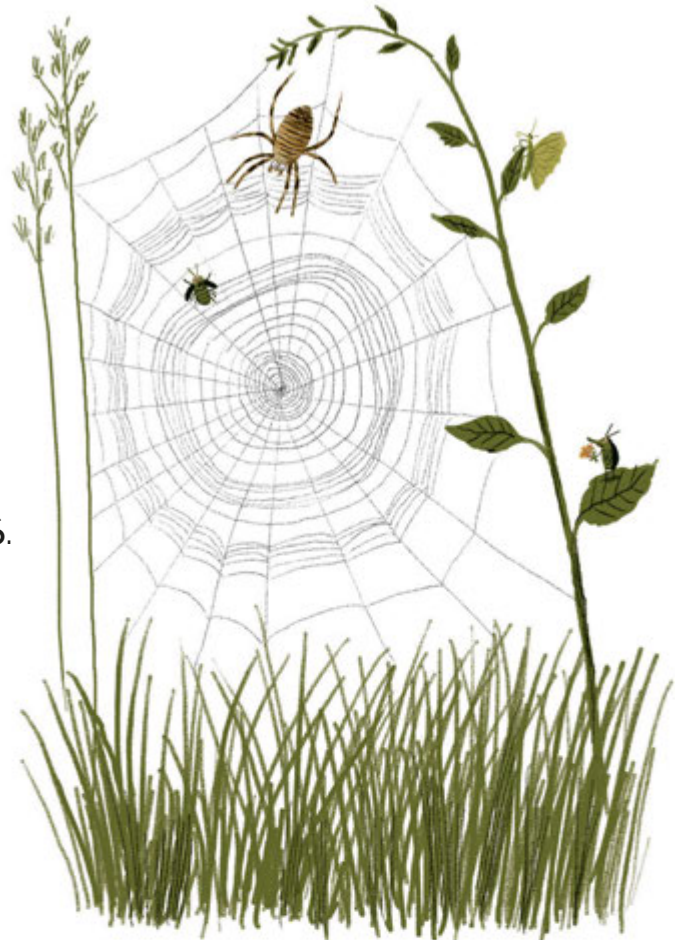
In mei zit de **gouden tor** als een juweel op rozen en pioenen.

Is deze **meikever** een mannetje of een vrouwtje? Bij het mannetje staan er op de voelsprietten **7** plaatjes en bij het vrouwtje **6**.

Een **hommel** is best wel mollig. Verwar hem niet met de dar, het mannetje van de bij.

De **kruisspin** heeft 8 grote, fijne poten. Ze weeft haar web om er de insecten in te vangen die ze opeet.

De rode en zwarte tekeningen op het lichaam van de **vuurwants** lijken op een masker.

Een **oorwurm** kruipt niet in je oren. Hij eet onder andere bloemblaadjes.

Een **naaktslak** houdt erg van sla in de moestuin, net als zijn neefje de huisjesslak (die leer je kennen op bladzijde 36).

Het leven aan
het
W A T E R

**In beken, rivieren,
vijvers en plassen
leven heel wat
specialedieren.**

**Er zijn er die
zowel op het land
als in het water
kunnen leven,
zoals kikkers,
en andere die
alleen in het water
kunnen leven,
zoals vissen.**

**Wandellangs
deze rivieren zoek:**

- Een waterlelie
- Een libel
- Een eendenkuiken
- Een ijsvogel

**En vergeet niet te
antwoorden op het
raadseltje van de
visser**

*Ik duikel en
ik kwaak, maar je
ziet me niet zo vaak.
Rara, wie ben ik?*

**Heb je geraden
welk dier de mascotte
is van het leven aan
de waterkant?
Ga het dan zoeken
op elke bladzijde
van dit hoofdstuk.**

De marmot

De marmotis het neefje van de eekhoorn. Net als de eekhoorn kan hij op zijn achterstepoten staan. Hij houdt van zonnige weiden en graaftholen waar hij de hele winter lang in slaapt.

Zijn oren zijn rond en heel klein, maar hij hoort erg goed.

Zijn ogen staan ver uit elkaar om goed rondom te kunnen zien.

Zijn snorhaan zijn heel gevoelig. Ze helpen hem om de weg te vinden in donkere hollen.

Zijn lange oranje snijtanden blijven altijd groeien.

Zijn pels is dik en beschermt hem tegen de koude.

Ook zijn nagels groeien altijd verder om hollen te kunnen graven.

Het uiteinde van zijn staart is zwart.

Het leven van een marmot

Marmotten eten erg veel in de **zomer** om te **groeien voor het winter is**: bloemen, bessen, wortels, sprinkhanen...

Ze doen een **dutje** in de zon terwijl de jongen **ravotten**. Er is altijd een marmot die de omgeving in het oog houdt.

Wanneer er een **steenarend** verschijnt, fluit hij om de anderen te waarschuwen.

De marmotten lopen snel naar hun **holen** waar ze langs een **glijbaan** in duiken.

In de **herfst** verzamelen marmotten **droog** gras in hun winterhol.

Een winterhol bestaat uit **een gang** en een grote **kamer** vol hooi.

Wanneer het **koud** wordt, stoppen de marmotten de ingang van het hol dicht en gaan ze tegen elkaar aan liggen **slapen**.

In **mei** worden ze weer **wakker**. Ze zijn erg **mager** geworden. Gelukkig staan de weiden weer vol lekkere bloemen!